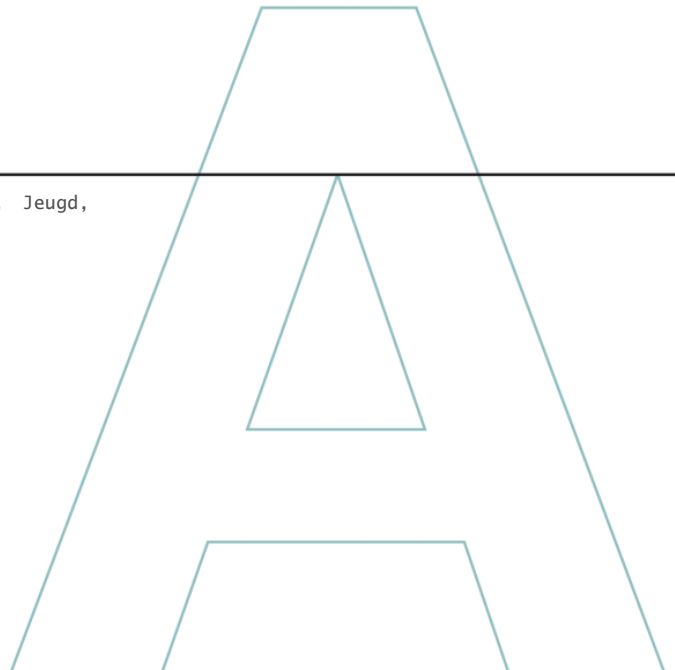

Advies

DATUM 10 november 2014
VOLGNUMMER 2014-2015/05
COMMISSIE Commissie Cultuur, Jeugd,
Sport en Media

Beleidsnota Jeugd: een categoriaal jeugd- en kinderrechtenbeleid

Minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Media en coördinerend minister kinderrechten, Sven Gatz, diende op 24 oktober 2014 zijn Beleidsnota Jeugd 2014-2019 in bij het Vlaams Parlement.

In dit advies geeft het Kinderrechtencommissariaat suggesties bij de beleidsnota Jeugd. We zetten volgende aandachtspunten vanuit een kinderrechtenbril in de kijker:

- De minister wil voor alle kinderen en jongeren coördinerend minister kinderrechten zijn. We steunen dit. Wel vragen we bijkomend om een verscherpte focus op kinderen en jongeren die door de financiële crisis tussen de plooiën vallen.
- Kinderen hebben recht op informatie. Helaas zit hun informatieaanbod in de hoek waar de klappen vallen. We vragen om garanties.
- Vlaamse middelen voor het lokaal jeugdbeleid zijn niet langer geormerkt. Via monitoring wil de minister een blijvende zichtbaarheid garanderen. We steunen deze ambitie en pleiten voor een monitoring met aandacht voor participatie van kinderen aan het beleid.

De beleidsnota heeft veel aandacht voor kinderrechten. We lezen ambitieuze plannen. Toch stellen we tegelijk vast dat tal van organisaties actief rond kinderrechten en actief binnen de sector jeugd moeten inkrimpen. Het Kinderrechtencommissariaat zal het toekomstig jeugd- en kinderrechtenbeleid op de voet blijven volgen.

1. Een coördinerend minister kinderrechten voor alle kinderen en jongeren

In de beleidsnota presenteert de minister zich uitdrukkelijk als een coördinerend minister kinderrechten. Verschillende ambities wijzen duidelijk in deze richting:

- Aandacht voor het gebruik van het kind- en jongereneffectenrapport (Joker) om dit in te zetten voor een kwaliteitsvol kinderrechtenbeleid (pag. 16)
- Aandacht voor een “degelijk en realistisch GAS-beleid” (pag. 17)
- Voorzetting van een categoriaal jeugd- en kinderrechtenbeleid (pag. 22)
- Aandacht voor “stijgende zorgvragen in de jeugdhulp en aandacht besteden aan hoge suïcidecijfers bij jongeren” (pag. 23)
- Toezien op de uitvoering van de slotbeschouwingen van het VN Kinderrechtencomité (pag. 24)
- Het verzekeren van een gecoördineerde Vlaamse bijdrage voor de rapportage aan het VN-Comité in 2017
- Onderzoek naar een ‘staat van de jeugd’ in 2018 (pag. 27)
- De uitbouw van een kinderrechtenmonitor, bestaande uit een set van indicatoren, verdiepende studies en een lokaal luik (pag. 27)

Daarnaast blijkt uit een diversiteit aan maatregelen dat de minister beoogt een minister voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen te zijn:

- Bijzondere aandacht voor stedelijk jeugdbeleid (pag. 13)
- Bijzondere aandacht voor vrijwilligers in het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen (pag. 14)
- Blijvende ondersteuning van het jeugdwelzijnswerk (pag. 18)
- Organisatie ‘dag van de diversiteit’ voor het jeugdwerk (pag. 19)
- Oprichting leernetwerk diversiteit voor het jeugdwerk (pag. 19)
- Aandacht voor Roma (pag. 19): al blijft dit wel nog zeer vaag (afwachten eerste veldtekening)
- Het realiseren van grotere toegankelijkheid vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren met een beperking (pag. 19)
- Opname van ‘bijzondere’ groepen kinderen en jongeren in kinderrechtenmonitor

Het Kinderrechtencommissariaat onderschrijft zeer sterk het belang van beide ambities. Ze vormen een absolute voorwaarde om een Vlaams beleid te ontwikkelen waarin alle kinderen en jongeren ten volle tot hun recht kunnen komen.

Voor beide ambities geldt evenwel de vraag om explicieter te focussen op kinderen en jongeren in armoede en meer aandacht te hebben voor de impact van de financiële crisis op kinderen en jongeren in Vlaanderen.

We stellen vandaag verontrustende signalen vast zoals: de speelpleinwerking is de voorbije zomer gemiddeld 25% duurder geworden, verschillende organisaties binnen het jeugdwelzijnswerk worden geconfronteerd met verminderde subsidies en de stijgende kosten van het openbaar vervoer hebben een duidelijke impact op de mobiliteit van jongeren

De impact van de financiële crisis is wereldwijd op een duidelijke wijze in kaart gebracht door Unicef. Het zou interessant zijn om de impact van de crisis op kinderen en jongeren in Vlaanderen helder in kaart te brengen. En dit

voor een diversiteit aan beleidsdomeinen. Dit kan de realisatie van beide hoger geformuleerde ambities kracht bij zetten.

2. Belang van een doeltreffend jeuginformatiebeleid

De plekken die vandaag instaan voor het verschaffen van informatie aan kinderen en jongeren zitten in de hoek waar de klappen vallen. De Kinderrechtswinkel is in zijn voortbestaan bedreigd, de Ambrassade moet fors besparen en in onderwijs stellen we vast dat Maks! en Yeti vanaf 2015 niet langer verspreid worden. Dit baart ons grote zorgen. Wanneer we kinderen en jongeren als volwaardige burgers erkennen, kunnen we niet anders dan het recht op informatie ten gronde respecteren.

De minister wil “het jeuginformatiebeleid doeltreffender maken” (pag. 25) en dit op basis van “bestaande onderzoeken en recente inzichten”. Het is op dit ogenblik nog niet duidelijk wat dit concreet betekent. Wij hopen dat de minister ook hier zijn rol van coördinerend minister kinderrechten ten volle zal opnemen. Voor ons impliceert dit alvast de duidelijke vraag naar het respecteren van de bestaande expertise in Vlaanderen en van de bestaande beschikbare materialen. De grote uitdagingen liggen in (1) het maximaal beschikbaar stellen van de materialen, (2) het continueren van de ontwikkeling van nieuwe materialen en (3) het blijven verzorgen van vormingen rond het gebruik van het informatiemateriaal. Vraag is of het niet zinvol is over te gaan tot de oprichting van één duidelijk zichtbaar informatiepunt.

De minister geeft hiertoe zelf een interessante voorzet op pag. 26 van de beleidsnota waar sprake is van de mogelijke oprichting van een “uniek en eenvoudig toegankelijk communicatieplatform”. De link met Awel lijkt ons hier bijzonder zinvol. Een belangrijke bekommernis is dan wel hoe de informatiefunctie en de ‘luisterend oor’-functie voldoende tot hun recht kunnen blijven komen.

3. Kinderen en jongeren als volwaardige actor binnen een nieuw (lokaal) beleid

Vanaf 2016 zijn de Vlaamse bemiddelen voor jeugdwerk niet langer geormerkt. Deze middelen komen voortaan in het gemeentefonds terecht waardoor ze hun ‘zichtbaarheid’ grotendeels verliezen. Een belangrijke bekommernis in deze beweging is zeker hoe we kunnen blijven opvolgen waar welke middelen lokaal worden ingezet.

Monitoring vormt hierop een belangrijk antwoord. De minister is zich bewust van dit gevaar en zal “opvolgen hoe de uitgaven voor jeugd in gemeenten en steden evolueren” (pag. 17). Twee bijkomende maatregelen geven deze monitoring een meer concreet gezicht:

- De minister voorziet in de te ontwikkelen kinderrechtenmonitor een luik rond “het in beeld brengen van de kinderrechten op lokaal niveau” (pag. 27)
- De minister ondersteunt de verdere uitbouw van het label ‘kindvriendelijke stad’

De grote uitdaging hier ligt in hoe de (lokale) beleidsparticipatie van kinderen en jongeren in de toekomst concreet vorm zal krijgen. Op pag. 20 van de

beleidsnota wordt hieraan kort aandacht besteed, maar het is duidelijk dat dit verdere reflectie behoeft.

Op operationeel niveau zou de aandacht voor participatieve praktijken met kinderen en jongeren bijvoorbeeld een uitdrukkelijke voorwaarde kunnen vormen om het label 'kindvriendelijke stad of gemeente' te verwerven. Maar de reflectie dient verder te gaan dan dit operationele niveau.

Wanneer het lokale beleid een meer prominente rol toegedicht krijgt en wanneer de Vlaamse overheid tegelijk duidelijk maakt dat ze volop wil inzetten op een vernieuwd 'actief burgerschap', is het belangrijk aandacht te hebben voor de mogelijke (nieuwe) rollen van kinderen en jongeren als burger. De overheid moet vooral 'zorgen dat' en minder 'zorgen voor'. Ze gaat vaak te ver in het voorschrijven van allerlei gedrag, inhoudelijke programma's en projecten. De overheid moet kaders tekenen, gelijke rechten en gelijke toegang veel actiever dan nu bewaken, maar ze moet burgers de invulling en inhoud onderling laten vormgeven en vastleggen. Ook kinderen en jongeren zijn hier aan zet. Het zal in de toekomst belangrijk zijn om over deze veranderende processen tussen overheid en burgerinitiatief nieuwe kennis, expertise en inzichten te verwerven. Ook daarbij moeten we erover waken het perspectief van kinderen en jongeren telkens een volwaardige plek te geven. Voor organisaties zoals het onderzoekscentrum Kind & Samenleving zien wij hier een belangrijke rol weggelegd.